

White paper

Inspectiecertificering in de zorg:

een zorg of een zegen?

Inleiding

Acht jaar na inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 blikt dit white paper terug en kijkt het vooruit naar de noodzakelijke rol van inspectiecertificering. Tevens wordt bezien met welke manieren de brandveiligheid nog efficiënter gewaarborgd kan worden. Hierbij wordt specifiek ingegaan op de *wetgeving, kosten, de noodzaak van een inspectie en een meer integrale aanpak*.

Het white paper besteedt hierbij ook aandacht voor inspecties op de brandveiligheid in gebouwen met een zorgfunctie. Ondanks dat inspecties aangetoond bijdragen aan de veiligheid voor patiënten en inwoners binnen deze woongebouwen, is er vraag naar mogelijke beleidswijzigingen om de doormeld- en inspectieverplichtingen in deze sector te verminderen. Samen met de sector en beleidsmakers hoopt de VIVB tot een structurele oplossing te komen waarbij de brandveiligheid, en daarmee de veiligheid van bewoners, gewaarborgd kan worden – ook middels inspecties.

Over de VIVB

De Vereniging van Inspectie-Instellingen voor Veiligheid en Brandveiligheid ([VIVB](#)) is een onafhankelijk samenwerkingsverband tussen geaccrediteerde Inspectie-Instellingen uit de veiligheid- en brandveiligheidsbranche. De doelstelling van deze samenwerking is het opdoen en delen van kennis en interpretatie van wet- en regelgeving om zodoende de kwaliteit van de geleverde diensten en producten te toetsen, bij te stellen en te garanderen.

Samenvatting

- Sinds 2015 zijn er veel installaties geïnspecteerd volgens het nieuwe CCV-inspectieschema brandbeveiliging. Veel installaties zijn sindsdien afgekeurd op basis van defecte sturingen en ontoereikende ontruimingsalarminstallaties, afwijkende melderprojectering en vanwege andere bouwkundige- en organisatorische redenen.
- Onafhankelijke inspecties brachten in de afgelopen jaren tekortkomingen aan installaties en andere mankementen aan de orde. Hierdoor kon de brand- en vluchtveiligheid in veel gebouwen in Nederland worden aangepakt en verbeterd.
- Mede hierdoor hebben onderhoudende partijen hoge kosten moeten incasseren om hun installaties weer op pijl te krijgen. Hierdoor is continuering van de inspecties niet altijd goed ontvangen.
- Naast het nut en de noodzaak van inspecties om brandveiligheid op orde te houden, is de onafhankelijkheid van deze inspecties hierbij ook van grote meerwaarde gebleken. Waar geen – of subjectieve beoordeling in het verleden vaak heeft gezorgd voor nalatigheid, zorgen onafhankelijke inspecties juist voor gedegen toezicht en het voldoen aan de gestelde eisen.
- De VIVB ziet het nut van een meer integrale aanpak waarin ook maatwerk wordt toegepast op specifieke gebouwfuncties. Vooral bij (kleine) zorginstellingen zijn er vaak object specifieke benaderingen nodig. Deze specifieke oplossingen kunnen in samenspraak met een adviseur en eventueel het bevoegd gezag vastgelegd worden.
- Wanneer wijzigingen in het CCV-inspectieschema door gebruiker(s) belangrijk worden geacht kunnen zij die altijd inbrengen via hun vertegenwoordiger in de commissie van belanghebbenden. Bij structurele wijzigingen in de CCV-inspectieschema's zal er goed moeten worden overwogen welke gevolgen dit heeft voor de plicht tot inspectiecertificering.
- De VIVB staat open om de werkwijze en noodzaak van inspectiecertificering toe te lichten en het gesprek aan te gaan over de manier waarop brandveiligheid nog beter en efficiënter geborgd kan worden.

Inhoudsopgave

1. Context	4
1.1 Wetgeving.....	4
1.2 Eerste inspecties.....	4
2. Kosten.....	5
2.1 Installaties beter op pijl.....	5
2.2 Meer efficiëntie bij inspecties	6
3. Nut en noodzaak inspectie	6
4. Meer integrale aanpak	6
4.1 Verdere aandachtspunten.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2 Wijzigingen inspectieschema	7
5. Conclusie	7

1. Context

Met het van kracht worden van het bouwbesluit 2012 is er een wettelijke verplichting gekomen tot inspectiecertificering voor gebouwen met bepaalde gebruiksfuncties. Deze specifieke gebouwen moeten met een inspectiecertificaat aantonen dat ze over een goedgekeurde brand- en ontruimingsalarminstallatie en/of rookbeheersysteem beschikken. Nu, acht jaar na inwerking treden van het bouwbesluit 2012, evalueren we de situatie op het gebied van wetgeving, kosten, de noodzaak van inspectie en waar de mogelijke kansen liggen voor een nog efficiënter systeem.

1.1 Wetgeving

Elke gebruiksfunctie kent voorgeschreven eisen omtrent de (bewakings)omvang van de installaties welke zijn terug te vinden in Bijlage 1 van het bouwbesluit 2012. De omvang van de installaties en de hierbij opgenomen eisen zijn in de basis niet anders dan welke voor het bouwbesluit 2012 van toepassing waren. Echter, bestonden er twijfels over de kwaliteit van installaties en de mate van brandveiligheid in de gebouwen.

Om deze brandveiligheid te kunnen borgen is het inspectiecertificaat in het bouwbesluit opgenomen. Het inspectiecertificaat kan alleen worden afgegeven door onafhankelijke type-A inspectie-instellingen die door de Raad voor Accreditatie geaccrediteerd zijn. Om inspectie instellingen op gelijkwaardige en onafhankelijke wijze te laten inspecteren dienen zij gebruik te maken van het 'CCV-inspectieschema brandbeveiliging'. Hierin staan de inspectiepunten omschreven waaraan de brandbeveiliging moet voldoen.

Deze inspectiepunten zijn mede vastgesteld door de Commissie van Belanghebbenden van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Hierin zijn onder meer Brandweer Nederland, het Verbond van Verzekeraars en brancheorganisaties uit de zorg vertegenwoordigd.

Feitelijk was dit inspectiecertificaat vanaf 2012 vereist. Om iedereen gelegenheid te geven hieraan te voldoen is er een overgangperiode gehanteerd waarin met zowel met de oude regeling BMI 2002, als het nieuwe inspectiecertificaat, aangetoond kon worden dat het brandbeveiligingssysteem voldeed aan de eisen. Deze oude regeling BMI 2002 is op 31-12-2014 komen te vervallen.

1.2 Eerste inspecties

Er is maar door weinig partijen gebruik gemaakt van deze overgangperiode. Het CCV-inspectieschema werd pas daadwerkelijk gebruikt vanaf 01-01-2015. Vanaf dat moment zijn er veel installaties geïnspecteerd volgens het nieuwe CCV-inspectieschema brandbeveiliging. Het werd toen pijnlijk duidelijk dat er veel installaties technisch niet in orde waren, terwijl deze vaak jaren geleden opgeleverd zijn veelal door erkende installateurs.

Uit onderzoek van de VIVB¹ bleek in 2018 bijvoorbeeld dat op basis van inspectieresultaten van een zeer groot aantal inspecties, en de analyse van deze resultaten, kon worden geconcludeerd dat:

- in 79% van de inspecties de installatie, na gecertificeerde levering (erkend installateur), niet doeltreffend is;
- in 48% van de inspecties de installatie, na gecertificeerd onderhoud (erkend installateur), niet doeltreffend is.

¹ VIVB – White paper Borging van brandbeveiliging oktober 2018
https://vivb.nl/wp-content/uploads/2018/10/2182313-BROCH-WHITEPAPER_LR.pdf

Oorzaken hiervoor waren doorgaans:

- Sturingen (bijv. liften, sluiten brandwerende deuren en vrijgave vluchtdeuren) welke niet naar de gestelde eisen functioneerden. In de oude regeling werd alleen gecontroleerd tot het aansturend contact;
- Ontruimingsalarminstallaties werden voor de eerste keer geïnspecteerd. Voor deze tijd bestond er geen regeling- of inspectieplicht;
- Dusdanige afwijkingen van de melderprojectering² t.o.v. de uitgangspunten of de voorgeschreven norm. Hierdoor komt tijdige alarmering in gevaar.
- Bouwkundige en organisatorische zaken, hierin was in de oude regeling BMI 2002 niet in voorzien;

Een sector waar tekortkomingen werden geconstateerd bij onafhankelijke inspecties, waren bij installaties en maatregelen in woongebouwen met een zorgfunctie. Gezien inwoners hier vaker assistentie of daadwerkelijk hulp behoeven in het geval van calamiteiten, zijn er per zorgniveau specifieke voorschriften voor brandmeldinstallaties genoteerd in bijlage I 'brandmeldinstallaties' van het bouwbesluit 2012. Uit het onderzoek in 2018 bleek dat slechts 55 uit de 213 geïnspecteerde locaties in orde was³.

2. Kosten

Voor bij kleine zorginstellingen moesten er hierdoor financiële investeringen worden gedaan om de brandveiligheid op orde te krijgen. Deze kosten gingen naast de aanpassingen en onderhoud van installaties vaak gepaard met noodzakelijke her-inspecties om het verplichte inspectiecertificaat te verkrijgen. De leden van de VIVB hebben geconstateerd dat er niet altijd begrip was voor de inspectie-instellingen die op basis van waarnemingen op locatie deze her-inspecties moesten uitvoeren, inclusief de hieraan verbonden extra kosten.

Inmiddels zijn de mogelijkheden verruimd om dit eventueel op afstand te kunnen doen - wat dan ook minder kosten met zich meebrengt.

2.1 Installaties beter op pijl

Daar waar eenmaal een inspectiecertificaat is verstrekt merken de inspectie-instellingen het verschil. Tijdens de vervolgininspecties is gebleken dat er minder her-inspecties noodzakelijk zijn. In de afgelopen jaren zijn er duidelijke verbeteringen geweest in de brandveiligheid t.o.v. de situatie van voor 01-01-2015.

Bij de aanleg van nieuwe installaties ziet de VIVB dat installateurs nu in basis kwalitatief betere installaties aanbrengen. Doordat gebruikers meer proactief zijn, worden bouwkundige en

² Correcte positie (en/of benodigde) automatische (rook)melder(s).

³ VIVB – White paper Borging van brandbeveiliging oktober 2018

https://vivb.nl/wp-content/uploads/2018/10/2182313-BROCH-WHITEPAPER_LR.pdf

organisatorische maatregelen vaak al van te voren geregeld. Omdat er minder her-inspecties op locatie noodzakelijk zijn, dalen gemiddeld gezien de kosten per inspectielocatie.

2.2 Meer efficiëntie bij inspecties

Kan het nog efficiënter? Ja, dat wel. Om de kosten voor met name de kleine zorglocaties te beperken is een efficiënte manier van inspecteren van belang. Door het afronden van het onderhoud door de onderhoudende partij samen te laten vallen met inspectie, zijn functionele testen die overlast veroorzaken slechts éénmalig noodzakelijk. Hierdoor kunnen kleine afwijkingen ook wellicht gelijktijdig worden verholpen waardoor her-inspecties op locatie niet noodzakelijk zijn. Dit wordt momenteel zeker nog niet overal toegepast waardoor het beeld ontstaat bij de zorginstellingen dat de werkzaamheden dubbel uitgevoerd worden en er meer overlast is.

3. Nut en noodzaak inspectie

De VIVB constateert dat de vraag of er niet met minder inspecties genoeg genomen kan worden tegenwoordig sneller gesteld wordt. Hiervoor moeten we waakzaam zijn want inspectie heeft wel degelijk een toegevoegde waarde op de brandbeveiliging in gebouwen.

Ook bij een goed onderhouden brandmeldinstallatie wil het nog niet zeggen dat de brandbeveiliging op orde is. Bouwkundige rook- en/of brandscheidingen worden vaak alleen door de inspectie instelling beoordeeld, evenals de wijzigingen in het gebruik van de diverse gebruiksfuncties die mogelijk een andere omvang van de installatie eisen. Ook kijkt de inspectie- instelling naar de interne alarmorganisatie (BHV), zodat tijdig de juiste acties in gang gezet kunnen worden om de persoonlijke veiligheid te kunnen waarborgen. Juiste en passende informatie bij ontruiming (zoals luid alarm vs. stil alarm) voorkomt paniek waardoor overwogen beslissingen kunnen worden genomen.

Inspectie brengt eventuele gebreken of tekortkomingen tijdig aan het licht waardoor noodlottige situaties zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. Dit is van essentieel belang in veel gebouwen in Nederland; dat gaat des te meer op voor gebouwen waarin zich minder zelfredzamen bevinden.

Maar het belangrijkste punt is wellicht nog wel de onafhankelijkheid van de inspectie-instellingen. De normen voor brandmeldinstallaties en brandveiligheid zijn nog nagenoeg niet gewijzigd in de laatste 20 jaar. Daarmee reist de vraag hoe het kan dan dat installaties voor 2012 vaak niet op de juiste wijze waren aangebracht en onderhouden? Dat bevat in grote mate een 'de slager keurt zijn eigen vlees' gehalte. Zonder inspectie werden deze tekortkomingen niet gevonden en kwam de veiligheid veel vaker in het geding dan wenselijk. Een onafhankelijke inspectie borgt de kwaliteit van de installaties en de samenhang met bouwkundige- en organisatorische maatregelen. Deze inspecties dragen hierdoor bij aan een objectieve beoordeling van veiligheid, ten goede van de inwoners en gebruikers van gebouwen door heel Nederland.

4. Meer integrale aanpak

De VIVB ziet echter wel het nut van een meer integrale aanpak van inspecties. Door het brede scala aan soorten gebouwen waar verschillende eisen aan ten grondslag liggen, is maatwerk soms ook nodig. Vooral in (kleine) zorginstellingen zijn er vaak object specifieke benaderingen nodig. Deze specifieke oplossingen kunnen in samenspraak met een adviseur en eventueel het bevoegd gezag vastgelegd worden. De onafhankelijke inspectie-instelling kan deze specifieke oplossingen meenemen in zijn toetsingskader en onafhankelijk tot een positieve conclusie komen.

4.1 Wijzigingen inspectieschema

Wanneer wijzigingen in het CCV-inspectieschema door gebruiker(s) belangrijk worden geacht, kunnen zij die altijd inbrengen via hun vertegenwoordiger in de commissie van belanghebbenden. Bij structurele wijzigingen in de CCV-inspectieschema's zal er goed moeten worden overwogen welke gevolgen dit heeft voor de plicht tot inspectiecertificering. De noodzaak en de resultaten van inspecties zoals in dit stuk beschreven geven hiertoe aanleiding. De VIVB denkt graag mee om inspecties efficiënter en doeltreffender te maken, zodat met dit middel zo veel mogelijk veiligheid gecreëerd en gewaarborgd kan worden.

4.2 Verdere aandachtspunten

Het inspectieschema is gebaseerd op gedefinieerde (afgeleide) doelstellingen. In dit schema zijn alle beoordelingspunten per discipline in omschreven voor de inspecteur. Doordat het inspectieschema zich beperkt tot de installatie en de hierbij benoemde doelstellingen staan hier qua (brand)veiligheid niet alle punten op. Een object voorzien van een inspectiecertificaat, maakt het niet per definitie een brandveilig object.

Voor de eindgebruiker(s) is het dan ook belangrijk dat zij niet enkel kijken naar het afgegeven certificaat, maar ook naar het afgegeven rapport. Een dergelijk rapport bevat dikwijls zaken in die geen invloed hebben op de afgeleide doelstelling waarvoor de inspectie is bedoeld, maar wel de brandveiligheid of vluchtmogelijkheden in het geding kunnen brengen. Enkele voorbeelden hiervan kunnen zijn:

- Een vluchtdoor die niet goed bereikbaar is of zonder sleutel niet te openen is;
- Het openhouden van (niet gestuurde) brandveilige deuren met wigjes/kegjes o.i.d.;
- Opslag in trappenhuizen of in andere brand- en rookvrije vluchtroutes;
- Grote 'gaten' in brand scheidende muren/constructies;

Deze rapporten en eventuele adviezen ter bevordering van de brand- en vluchtveiligheid zijn vaker van grote waarde voor bedrijven, instellingen en personen die zich bekommeren om de veiligheid van de aanwezige mensen.

5. Conclusie

Inspectiecertificering heeft sinds 2015 aangetoond bijgedragen aan de bevordering van brandveiligheid door heel Nederland. Significante aantallen in gebreke gestelde installaties zijn sindsdien op orde gebracht en naar de gestelde eisen onderhouden. Inspectie draagt daar zorg voor: veel factoren kunnen tussen inspecties door effect hebben op de functionaliteit van de installatie en de vraag of de omvang van een installatie nog voldoet.

Het creëren van een efficiëntere aanpak van deze inspecties is iets wat zowel de inspectie-instellingen als de geïnspecteerde instellingen ten goede kan komen. Samen met de sectoren waar specifieke benaderingen soms nodig zijn, dient te worden gekeken naar middelen om eventuele extra kosten en lastendruk in te perken. Echter, mag de brandveiligheid niet in het geding komen door structurele afbouw van deze inspectiecertificering – welke zo effectief is gebleken.

Kortom, onafhankelijke inspecties zijn van grote waarde geweest en zullen dat ook blijven. Gedegen zorg voor deze installatie en controle hierop zal de veiligheid van mensen altijd ten goede komen. Hierbij moet wel continue samspraak zijn en eventuele hindernissen gezamenlijk worden

overwonnen. Per slot van rekening zouden inspecties moeten worden gezien als een zegen, en geen zorg.

De leden van de VIVB willen door middel van onafhankelijke inspecties hun steentje bij dragen aan een brandveilig Nederland. Een goede interactie tussen gebruikers en inspectie-instellingen is belangrijk om dit doel te bereiken. Niet tegen elkaar maar met elkaar. De VIVB staat altijd open om de werkwijze en noodzaak van inspectiecertificering toe te lichten en het gesprek aan te gaan over de manier waarop brandveiligheid nog beter en efficiënter geborgd kan worden.

Mocht u of uw organisatie het gesprek aan willen gaan met de VIVB dan kunt u ons contacteren door een mail te sturen naar secretariaat@vivb.nl